Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg /
This document is also available in English

Templed asesu'r effaith ar gydraddoldeb a'r Gymraeg

Pwrpas y templed hwn yw llywio trafodaethau ynghylch cydraddoldeb a thegwch wrth ddatblygu ac adolygu prosiectau, polisïau, cynlluniau strategol a darparu gwasanaethau.

Dylai canlyniadau'r asesiad fod yn rhan ganolog o'r broses benderfynu. Felly, dylech gychwyn asesu effaith y cynnig ar y dechrau a rhoi sylw dyledus i'r canfyddiadau trwy gydol y broses ddatblygu.

Gallwch ddiweddaru'ch asesiad yn ôl yr angen wrth ddatblygu'r cynnig.

Am fwy o arweiniad, darllenwch y canllawiau sy'n gysylltiedig â'r templed yma (ar gael ar MonITor).

Teitl yr asesiad: Masnachfreinio Bysiau

Fersiwn	Dyddiad	Crynodeb o'r newidiadau
1	13/08/2026	

Y Cefndir

1. Beth sy'n cael ei asesu?

Llwybrau bws arfaethedig.

2. A yw'r cynnig yma'n un newydd neu'n un sy'n bodoli eisoes?

Un newydd.

3. Beth yw nodau a phwrpas y cynnig yma?

Asesu effaith t llwybrau bws arfaethedig y mae Trafnidiaeth Cymru yn ymgynghori ar, ar drigolion Ynys Môn.

4. Pwy sy'n gyfrifol am y cynnig sy'n cael ei asesu?

Mae'r Awdurdod yn gweithio mewn partneriaeth a Trafnidiaeth Cymru.

5. Pwy yw'r swyddog arweiniol ar gyfer cynnal yr asesiad yma?

Huw Percy, Pennaeth Gwasanaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo

6. Pwy arall sy'n cymryd rhan yn yr asesiad yma?

Trafnidiaeth Cymru

7. Oes yna gyswllt rhwng y cynnig yma a meysydd gwaith eraill? Er enghraifft, oes yna unrhyw gynigion neu bolisiau eraill y dylech eu cymryd i ystyriaeth wrth asesu'r effaith?

Mae'r argymhelliad yn cefnogi amcan gofal cymdeithasol a llesiant gan fod llwybrau bysiau yn galluogi pobl sydd ddim â mynediad i gar allu cael mynediad i adnoddau cymunedol a cadw annibyniaeth, lleihau unigrwydd a gwella eu iechyd a'i llesiant. Mae'r argymhelliad yn cefnogi amcan newid hinsawdd yr Awdurdod i ddatblygu a chyflawni cynlluniau trafnidiaeth gynaliadwy drwy rhoi mwy o sicrwydd a rheolaeth dros lwybrau bysiau cyhoeddus a rhoi cyfleon i unigolion deithio mewn ffordd fwy gwyrdd na theithio mewn car.

8. A yw'r cynnig yn berthnasol i sut mae'r Cyngor yn cydymffurfio â dyletswydd gyffredinol y sector gyhoeddus mewn perthynas â'r grwpiau sy'n cael eu gwarchod gan y Ddeddf Cydraddoldeb 2010? Fel rheol, mae unrhyw gynnig sy'n cael effaith ar bobl yn debygol o fod yn berthnasol.

☒Ydi

☐ Nac ydi

Os ydych o'r farn NAD yw'r cynnig yn berthnasol, mae'n bwysig eich bod yn gallu cyfiawnhau'r penderfyniad ac yn cofnodi'r rhesymau.

9. A yw'r cynnig yn benderfyniad strategol? Os hynny, mae'r ddyletswydd economaidd-gymdeithasol yn berthnasol – mae mwy o fanylion am hyn ar gael yn Atodiad 1.

Ydi.

10. Pwy fyddai'n cael eu heffeithio gan y cynnig, a hynny'n negyddol neu'n gadarnhaol ac yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol?

Bydd y cynnig yn debygol o effeithio defnyddwyr y gwasanaethau bws dan sylw gan gynnwys y cyhoedd ac ymwelwyr o bosib. Mae posib i'r grwpiau yma leisio ei barn yn yr ymgynghoriad cyhoeddus.

Yr Iaith Gymraeg

Er mwyn eich helpu i ateb cwestiynau 11-14, mae'r canllawiau asesu effaith corfforaethol yn rhestru cyfres o gwestiynau y dylech eu hystyried wrth edrych ar sut bydd y cynnig yn cael effaith ar y Gymraeg yn gyffredinol. Bydd y graddau y mae'r cwestiynau hyn yn berthnasol yn dibynnu ar y cynnig dan sylw. Fodd bynnag, **bydd angen cynnal asesiad mwy cynhwysfawr o'r effaith ar y Gymraeg os**:

- rydych yn edrych ar brif bolisiau, strategaethau, cynlluniau neu ganllawiau'r Cyngor; neu
- yw eich ymateb cychwynnol i'r cwestiynau uchod yn codi unrhyw bryderon neu dystiolaeth sy'n awgrymu y byddai'r cynnig yn trîn y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg neu'n effeithio'n negyddol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg.

Mae templed ar wahân a dogfen gyngor arferion da Comisiynydd y Gymraeg ar gael ar MonITor.

11. A yw'r cynnig yma'n sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrîn yn llai ffafriol na'r Saesneg yn unol â Pholisi Iaith Gymraeg y Cyngor?

Ni fydd y Gymraeg yn cael ei thrîn yn llai ffafriol na'r Saesneg gyda'r cynnig yma.

12. Oes cyfle yma i gynnig mwy o gyfleoedd i bobl ddysgu a/neu ddefnyddio'r Gymraeg yn eu bywydau dydd i ddydd?

Ddim yn benodol.

13. A fydd y maes gwaith yma'n gwneud cynnig rhagweithiol i ddarparu gwasanaethau yn Gymraeg i ddefnyddwyr?

Ni ddylai'r Gymraeg cael ei thrîn yn llai ffafriol na'r Saesneg gyda'r cynnig yma.

14. A fydd y cynnig hwn yn debygol o warchod a hyrwyddo'r Gymraeg o fewn y gymuned?

Ddim yn benodol.

Hawliau Dynol

Mae'r 16 hawl sylfaenol wedi'u rhestru yn Atodiad 2.

15. Oes yna unrhyw faterion sydd angen ystyriaeth o ran hawliau dynol? Os oes, beth yw'r materion yma? Er enghraifft, a fyddai'r cynnig yn arwain at fethu â diogelu'r hawl i breifatrwydd?

Dim wedi ei adnabod.

Llesiant cenedlaethau'r dyfodol

Mae disgrifiadau o'r nodau llesiant wedi'u rhestru yn Atodiad 3.

16. A yw'r cynnig yn cyflawni unrhyw rai o'r saith nod llesiant cenedlaethol a amlinellir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015?

☒Cymru lewyrchus
☒Cymru gydnerth
☒Cymru iachach
☒Cymru sy'n fwy cyfartal
☒Cymru o gymunedau cydlynus
☒Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
☒Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang

Y Lluoedd Arfog

Rhaid i gynghorau roi sylw dyledus i effaith eu cynigion ar y rhai sy'n gwasanaethu neu sydd wedi gwasanaethu yn y lluoedd arfog, ynghyd â'u teuluoedd. Mae rhai enghreifftiau o faterion i'w hystyried ar gael yn Atodiad 4.

17. A fydd y cynnig hwn yn debygol o gael effaith ar y rhai sy'n gwasanaethu neu sydd wedi gwasanaethu yn y lluoedd arfog? Os hynny, beth yw'r effaith ac oes modd ei liniaru?

Dim wedi ei adnabod.

Ymgysylltu, ymgynghori a thystiolaeth

Mae rhestr wirio cyn ymgysylltu ac ymgynghori ar gael ar MonITor.

18. Beth sydd wedi ei wneud hyd yn hyn o ran ymgysylltu ac ymgynghori mewn perthynas â'r cynnig yma?

Dyma'r man cychwyn.

I gwrdd â gofynion safonau'r Gymraeg, pan yn cyhoeddi dogfennau ymgynghori, rhaid i'r ddogfen honno ystyried a cheisio barn ynghylch effeithiau'r cynnig ar y Gymraeg. Mae geiriad safonol ar gael yn y canllawiau sy'n gysylltiedig â'r templed hwn.

19. Ydych chi wedi, neu'n bwriadu, gofyn cwestiynau am yr effeithiau ar yr iaith Gymraeg fel rhan o'r ymgynghoriad?

☐ Do / Ydw
☒Naddo / Nac ydw – TFW sydd yn cynnal yr ymgyghoriad.

20. Pa wybodaeth arall ydych chi wedi ei ddefnyddio fel rhan o'ch asesiad? Rhestrwch unrhyw adroddiadau, gwefannau ayyb a ddefnyddiwyd.

Gallwch nodi eich canfyddiadau o dan y grwpiau perthnasol wrth ateb cwestiwn 21 isod.

Llwybr Newydd: strategaeth drafnidiaeth Cymru 2021: https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2021-03/llwybr-newydd-strategaeth-drafnidiaeth-cymru-2021-symudedd-strategaeth-lawn.pdf Un rhwydwaith, un amserlen, un tocyn: cynllunio bysiau fel gwasanaeth cyhoeddus i Gymru: Un rhwydwaith, un amserlen, un tocyn: cynllunio bysiau fel gwasanaeth cyhoeddus i Gymru [HTML] | LLYW.CYMRU Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015: deddf-llesiant-cenedlaethaur-dyfodol-cymru-2015-yr-hanfodion.pdf

21. Oes yna unrhyw fylchau yn y wybodaeth a gasglwyd hyd yma? Os oes, sut fydd y rhain yn cael sylw?

Ni chredir fod unrhyw fylchau.

Yr effaith debygol a chamau lliniaru

22. Nodwch isod unrhyw effaith debygol ar y grwpiau unigol a pha gamau y gellir eu cymryd i leihau effeithiau negyddol neu atgyfnerthu effeithiau cadarnhaol.

Oed: ☐ Negyddol ☐ Cadarnhaol ☒Dim effaith **Hawliau plant** – Mae Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn yn gytundeb rhyngwladol sy'n gwarchod hawliau dynol plant o dan 18 oed. Os yw

eich cynnig yn berthnasol i blant, fe'ch cynghorir i roi sylw dyledus i'r hawliau hyn fel rhan o'ch asesiad effaith. Mae mwy o wybodaeth ar gael yn y canllawiau sy'n cydfynd â'r templed yma (ar gael ar MonITor - tud 10).

Rhowch resymau (yn cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau) a nodwch unrhyw gamau pellach y gellir eu cymryd:

Dim wedi ei adnabod.

Anabledd: ☐ Negyddol ☒Cadarnhaol ☐ Dim effaith

Rhowch resymau (yn cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau) a nodwch unrhyw gamau pellach y gellir eu cymryd:

Gall arwain at fanteision i rhai sydd ag anabledd ac sy'n defnyddio cludiant cyhoeddus gan y bydd gwasanaeth integredig yn gwneud teithio yn haws a bydd masnachfreinio yn rhoi mwy o sicrwydd o rhan gwasanaeth tymor hir.

Rhyw: ☐ Negyddol ☐ Cadarnhaol ☒Dim effaith

Rhowch resymau (yn cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau) a nodwch unrhyw gamau pellach y gellir eu cymryd:

Dim wedi ei adnabod.

Ailbennu rhywedd: ☐ Negyddol ☐ Cadarnhaol ☒Dim effaith

Rhowch resymau (yn cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau) a nodwch unrhyw gamau pellach y gellir eu cymryd:

Dim wedi ei adnabod.

Beichiogrwydd a mamolaeth:
☐ Negyddol ☐ Cadarnhaol ☒Dim effaith

Rhowch resymau (yn cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau) a nodwch unrhyw gamau pellach y gellir eu cymryd:

Dim wedi ei adnabod.

Hil (yn cynnwys ethnigrwydd a chenedligrwydd):
☐ Negyddol ☐ Cadarnhaol ☒Dim effaith

Rhowch resymau (yn cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau) a nodwch unrhyw gamau pellach y gellir eu cymryd:

Dim wedi ei adnabod.

Crefydd neu gred: ☐ Negyddol ☐ Cadarnhaol ☒Dim effaith

Rhowch resymau (yn cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau) a nodwch unrhyw gamau pellach y gellir eu cymryd:

Dim wedi ei adnabod

Cyfeiriadedd rhywiol: ☐ Negyddol ☐ Cadarnhaol ☒Dim effaith

Rhowch resymau (yn cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau) a nodwch unrhyw gamau pellach y gellir eu cymryd:

Dim wedi ei adnabod

Priodas neu bartneriaeth sifil:
☐ Negyddol ☐ Cadarnhaol ☒Dim effaith

Rhowch resymau (yn cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau) a nodwch unrhyw gamau pellach y gellir eu cymryd:

Dim wedi ei adnabod

Y Gymraeg: ☐ Negyddol ☐ Cadarnhaol ☒Dim effaith

Rhowch resymau (yn cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau) a nodwch unrhyw gamau pellach y gellir eu cymryd:

Dim wedi ei adnabod

Hawliau dynol: ☐ Negyddol ☐ Cadarnhaol ☒Dim effaith

Rhowch resymau (yn cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau) a nodwch unrhyw gamau pellach y gellir eu cymryd:

Dim wedi ei adnabod

Unrhyw fater perthnasol arall:
☐ Negyddol ☐ Cadarnhaol ☒Dim effaith

Rhowch resymau (yn cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau) a nodwch unrhyw gamau pellach y gellir eu cymryd: Dim wedi ei adnabod

Y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol: Cwblhewch y rhan isod os yw'r cynnig yn fater strategol (mae mwy o fanylion am y ddyletswydd ar gael yn Atodiad 1)

A yw'r cynnig yn debygol o achosi anghydraddoldebau o ran canlyniadau oherwydd anfantais economaidd-gymdeithasol? ☐ Ydi ☒Nac ydi Rhowch resymau (yn cynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau) a nodwch unrhyw gamau i liniaru unrhyw effaith negyddol): Gall arwain at fanteision i rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol ac sy'n defnyddio cludiant cyhoeddus gan y bydd gwasanaeth integredig yn gwneud teithio yn haws a bydd masnachfreinio yn rhoi mwy o sicrwydd o rhan gwasanaeth tymor hir.

DS: Mae cysylltiadau clir rhwng camwahaniaethu ac anfantais cymdeithasol. Os daw unrhyw faterion o'r fath i'r amlwg wrth asesu cynigion sydd ddim yn rai strategol, dylech roi ystyriaeth ddyledus iddynt a'u cofnodi uchod o dan y grwp gwarchodedig perthnasol, neu o dan 'unrhyw fater perthnasol arall'.

Casgliadau

23. Nodwch y prif effeithiau negyddol sydd wedi'u hadnabod a sut y bwriedir eu lluniaru (sef crynodeb o'r atebion perthnasol i gwestiwn 21).

Gallai tystiolaeth o effaith negyddol wneud y cynnig yn anghyfreithlon. Os ydych chi wedi adnabod effaith negyddol sylweddol, dylech ystyried os oes modd cario 'mlaen gyda'r cynnig ar yr adeg yma.

Ni chredir fod unrhyw fylchau

24. Disgrifiwch unrhyw gamau a gymerwyd, neu a fwriedir eu cymryd, i wneud y mwyaf o hyrwyddo:

    - cydraddoldeb
    - y Gymraeg,
    - llesiant cenedlaethau'r dyfodol

    ac, os yn berthnasol, unrhyw gamau i wella canlyniadau i'r rhai sy'n wynebu anfantais economaidd gymdeithasol (sef crynodeb o'r atebion perthnasol i gwestiwn 21).

Ni chredir fod unrhyw fylchau

25. A fyddai unrhyw elfen o'r cynnig yn mynd yn groes i nodau llesiant Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015? (Wedi'u rhestru yn Atodiad 3)?

Na fyddai.

26. A oes angen edrych ar beth gellid ei wneud yn wahanol, neu ail-ystyried y cynnig yn gyfan-gwbl?

Nag oes.

27. Oes yna strategaeth ar gyfer delio efo unrhyw effeithiau sydd ddim yn anghyfreithlon ond nid oes modd eu hosgoi nag eu lliniaru?

Ddim yn berthnasol.

Canlyniad yr asesiad

Mae pedwar canlyniad posibl (mae mwy o fanylion ar gael yn ein canllawiau):

☒ **Dim newid mawr:**
Mae'r asesiad yn dangos bod y cynnig yn gadarn. Nid yw'r dystiolaeth yn dangos unrhyw botensial am wahaniaethu nac effaith niweidiol. Cymerwyd pob cyfle i hyrwyddo cydraddoldeb a meithrin cysylltiadau da, yn amodol ar fonitro ac adolygu parhaus.

☐ **Addasu'r cynnig:**
Mae'r asesiad yn amlygu problemau posibl neu gyfleoedd a fethwyd. Addaswyd y cynnig i oresgyn rhwystrau a/neu hyrwyddo cydraddoldeb yn well.

☐ **Parhau â'r cynnig:**
Mae'r asesiad yn amlygu'r potensial am effaith niweidiol neu gyfleoedd a fethwyd i hyrwyddo cydraddoldeb. Rydych wedi amlinellu'n glir y cyfiawnhad dros barhau â fo. Rydych wedi cynnwys cyfiawnhad yn yr asesiad ac mae'r cyfiawnhad yn unol â'r ddyletswydd i roi ystyriaeth briodol.

☐ **Atal a dileu'r cynnig:**
Mae'r cynnig yn dangos gwahaniaethu anghyfreithlon gwirioneddol neu bosibl. Bydd y cynnig yn cael ei ddileu neu ei newid.

Cymeradwyo'r cynnig

Rhaid i'r sawl sy'n gwneud y penderfyniadau terfynol gael digon o wybodaeth am ganlyniad yr asesiad a rhaid iddynt ystyried y wybodaeth hon yn llawn drwy gydol y broses o wneud penderfyniadau.

28. A fydd y cynnig yn cael ei fabwysiadu / anfon ymlaen am gymeradwyaeth? Pwy fydd yn gwneud y penderfyniad?

Y Pwyllgor Gwaith o rhan y llwybrau bysiau arfaethedig.

29. Oes yna drefniadau monitro mewn lle? Beth yw'r trefniadau hynny?

Bydd y llwybrau bws yn cael eu monitro yn rheolaidd.

Cynllun gweithredu

Rhowch fanylion yma am unrhyw weithrediadau sydd wedi'u cynllunio yn dilyn cwblhau'r asesiad. Dylid cynnwys unrhyw newidiadau a wnaed i leihau neu ddileu effaith negyddol tebygol neu wirioneddol, ynghyd ag unrhyw drefniadau i gasglu data neu wneud gwaith ymchwil pellach.

Cyf	Gweithred	Swyddog arweiniol	Amserlen

Atodiad 1 - Y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol

Beth yw'r Ddyletswydd?

Y nod cyffredinol yw sicrhau gwell canlyniadau i'r rheini sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol. Wrth wneud penderfyniadau strategol fel penderfynu ar flaenoriaethau a gosod amcanion, rhaid rhoi sylw dyledus i'r angen i leihau anghydraddoldebau o ran canlyniadau sy'n gysylltiedig ag anfantais economaidd-gymdeithasol.

Pwy sydd yn debygol o brofi anfanteision economaidd-gymdeithasol?

Gall anfantais economaidd-gymdeithasol fod yn anghymesur mewn 'cymunedau buddiant' a hefyd mewn 'cymunedau lle', gan arwain at fwy o anghydraddoldeb, ac mae croestoriad o'r ddau yn gallu gwaethygu hynny:

Cymunedau buddiant – grwpiau sydd â phrofiad cyffredin, ee bod yn ddigartref neu bobl sydd â'r un hunaniaeth, ee unig rieni, gofalwyr. Hefyd pobl sy'n rhannu un neu fwy o'r nodweddion gwarchodedig a restrir yn y Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

Cymunedau lle – pobl sy'n gysylltiedig â'i gilydd oherwydd lle maen nhw'n byw, yn gweithio, yn ymweld a fo neu'n treulio cryn dipyn o'u hamser yno.

Croestoriad – yn ei hanfod, mae croestoriad yn ymwneud â deall sut mae nodweddion fel rhyw, hil neu ddosbarth yn gallu rhyngweithio ac arwain at anfantais unigryw mewn sefyllfa benodol. Ni ellir, ac ni ddylid, deall mathau penodol o wahaniaethu ar wahân i'w gilydd. Mae mabwysiadu agwedd wirioneddol groestoriadol yn sicrhau nad yw hynny'n digwydd.

Pa bryd fydd y Ddyletswydd yn berthnasol?

Wrth wneud **penderfyniadau strategol**. Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu rhai enghreifftiau o benderfyniadau strategol (nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr):

- Cyfeiriad a bwriad strategol
- Strategaethau a ddatblygwyd mewn byrddau partneriaethau rhanbarthol a byrddau gwasanaethau cyhoeddus sy'n effeithio ar swyddogaethau cyrff cyhoeddus
- Cynlluniau tymor canolig i dymor hir (er enghraifft, cynlluniau corfforaethol, cynlluniau darparu a gwella gwasanaethau)
- Pennu amcanion (er enghraifft, amcanion llesiant, amcanion cydraddoldeb, strategaeth y Gymraeg)
- Newid a datblygu gwasanaethau cyhoeddus
- Cynllunio ariannol strategol
- Penderfyniadau ynghylch caffael a chomisiynu
- Datblygu polisïau strategol.

Mae canllawiau mwy manwl ar y Ddyletswydd hon ar gael ar MonITor.

Atodiad 2 – Hawliau dynol

Hawliau a rhyddid i bob unigolyn yw hawliau dynol, gwaeth beth yw eu cenedligrwydd nag eu dinasyddiaeth. Mae yna 16 o hawliau sylfaenol yn y Ddeddf Hawliau Dynol 1998 - i gyd wedi'u cymryd o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol. At bwrpas y Ddeddf, fe gyfeirir atynt fel 'Hawliau'r Confensiwn':

(Cyflwyniad yw Erthygl 1 – nid yw wedi'i ymgorffori yn y Ddeddf Hawliau Dynol)

Erthygl 2: Yr hawl i fywyd
Erthygl 3: Gwahardd artaith
Erthygl 4: Gwahardd caethwasiaeth a llafur gorfodol
Erthygl 5: Yr hawl i ryddid a diogelwch
Erthygl 6: Yr hawl i dreial teg
Erthygl 7: Dim cosb heb gyfraith
Erthygl 8: Yr hawl i barch at fywyd preifat a theuluol
Erthygl 9: Rhyddid meddwl, cydwybod a chrefydd
Erthygl 10: Rhyddid mynegiant
Erthygl 11: Rhyddid cymdeithasiad ac ymgynnull
Erthygl 12: Yr hawl i briodi
Erthygl 14: Gwahardd gwahaniaethu
Erthygl 1 o Brotocol 1: Diogelu eiddo
Erthygl 2 o Brotocol 1: Yr hawl i gael addysg
Erthygl 3 o Brotocol 1: Yr hwl i etholiadau rhydd
Erthygl 1 o Brotocol 13: Diddymu'r gosb eithaf

Atodiad 3 – Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Mae'r ddeddf hon yn ymwneud â gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae angen i gyrff cyhoeddus wneud yn siŵr eu bod yn ystyried yr effaith a gaiff eu penderfyniadau ar bobl sy'n byw eu bywydau yng Nghymru yn y dyfodol. Mae'r ddeddf yn pennu saith o nodau llesiant:

Cymru lewyrchus:
Cymdeithas arloesol, gynhyrchiol, carbon isel sy'n cydnabod y terfynau sydd ar yr amgylchedd byd-eang ac sydd, o ganlyniad, yn defnyddio adnoddau mewn modd effeithlon a chymesur (gan gynnwys gweithredu ar newid yn yr hinsawdd); ac sy'n datblygu poblogaeth fedrus ac addysgedig mewn economi sy'n cynhyrchu cyfoeth ac yn cynnig cyfleoedd cyflogaeth, gan ganiatáu i bobl fanteisio ar y cyfoeth a gynhyrchir drwy gael gafael ar waith addas.

Cymru gydnerth:
Cenedl sy'n cynnal ac yn gwella amgylchedd naturiol bioamrywiol gydag ecosystemau iach gweithredol sy'n cynnal cydnerthedd cymdeithasol, economaidd ac ecolegol ynghyd â'r gallu i addasu i newid (er enghraifft newid yn yr hinsawdd).

Cymru iachach:
Cymdeithas lle mae llesiant corfforol a meddyliol pobl cystal â phosibl a lle deellir dewisiadau ac ymddygiadau sydd o fudd i iechyd yn y dyfodol.

Cymru sy'n fwy cyfartal:
Cymdeithas sy'n galluogi pobl i gyflawni eu potensial ni waeth beth fo'u cefndir neu eu hamgylchiadau (gan gynnwys eu cefndir a'u hamgylchiadau cymdeithasol-economaidd).

Cymru o gymunedau cydlynus:
Cymunedau atyniadol, hyfyw a diogel sydd â chysylltiadau da.

Cymru â diwylliant bywiog le mae'r Gymraeg yn ffynnu:
Cymdeithas sy'n hyrwyddo ac yn gwarchod diwylliant, treftadaeth a'r Gymraeg ac sy'n annog pobl i gyfranogi yn y celfyddydau a chwaraeon a gweithgareddau hamdden.

Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang:
Cenedl sydd, wrth iddi wneud unrhyw beth i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, yn ystyried a allai gwneud peth o'r fath gyfrannu'n gadarnhaol at lesiant byd-eang.

Atodiad 4 – Deddf Lluoedd Arfog 2021

Rhaid i gynghorau roi sylw dyledus i effaith eu cynigion ar y rhai sy'n gwasanaethu neu sydd wedi bod yn gwasanaethu yn y lluoedd arfog, ynghyd â'u teuluoedd.

Dyma rai enghreifftiau o'r mathau o faterion i'w hystyried wrth ateb cwestiwn 17:

- Fyddai'r unigolyn yn cael eu hystyried yn lleol os nad oeddynt wedi bod yn y lluoedd arfog?

- A yw'r unigolyn neu'r teulu wedi gorfod symud oherwydd y lluoedd arfog ac felly wedi gorfod mynd i waelod rhestr aros?

- A yw'r plentyn neu blant angen cymorth ychwanegol oherwydd eu bod wedi symud ysgol yn aml neu fod eu rhiant dramor?